

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Polityka ochrony jakości powietrza w obszarze działań UE i ONZ

Kinga Majewska
radca ministra
Departament Ochrony Powietrza i Klimatu
Ministerstwo Środowiska
Warszawa, dnia 10 października 2019 r.

Przepisy ONZ z zakresu jakości powietrza

Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (Konwencja LRTAP)

- Przyjęta 13 listopada 1979 r., weszła w życie 16 marca 1983 r.
- Podpisana przez Polskę 13.11.1979 r. a ratyfikowana 19.07.1985 r.
- Weszła w życie dla Polski 17.10.1985 r. (Dz.U. z 1985 r. Nr 60 poz. 311)

Konwencja LRTAP

- Strony zobowiązują się chronić człowieka i jego środowisko przed zanieczyszczaniem powietrza oraz dążyć do ograniczenia i – tak dalece, jak to jest możliwe – do stopniowego zmniejszania i zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczanie powietrza na dalekie odległości.
- Pierwsza międzynarodowa prawnie wiążąca umowa dotycząca przeciwdziałania zanieczyszczaniu powietrza, w której określono innowacyjne ramowe zasady współpracy regionalnej w tym zakresie.
- Konwencja wciąż pozostaje najbardziej dynamicznym i skutecznym wielostronnym porozumieniem na rzecz poprawy jakości powietrza w regionie EKG ONZ.

Konwencja LRTAP

Organ Wykonawczy Konwencji wypracował i wdrożył osiem protokołów:

- 1) w sprawie długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP) (Protocol on Long-term Financing of the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe) – podpisany w Genewie w 1984 r.; wszedł w życie 28 stycznia 1988 r.,
- 2) w sprawie ograniczenia emisji siarki lub jej przepływów transgranicznych o co najmniej 30% (Protocol on the Reduction of Sulphur Emissions or their Transboundary Fluxes by at least 30 per cent) – podpisany w Helsinkach w 1985 r.; wszedł w życie 2 września 1987 r.,

Konwencja LRTAP - protokoły

- 3) w sprawie kontroli emisji tlenków azotu lub ich transgranicznych przepływów (Protocol concerning the Control of Nitrogen Oxides or their Transboundary Fluxes) – podpisany w Sofii w 1988 r.; wszedł w życie 14 lutego 1991 r.,
- 4) w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych lub ich transgranicznych przepływów (Protocol concerning the Control of Emissions of Volatile Organic Compounds or their Transboundary Fluxes) – podpisany w Genewie w 1991 r.; wszedł w życie 29 września 1997 r.,
- 5) w sprawie dalszego ograniczania emisji siarki (Protocol on Further Reduction of Sulphur Emissions) – podpisany w Oslo w 1994 r.; wszedł w życie 5 sierpnia 1998 r.,

Konwencja LRTAP - protokoły

- 6) w sprawie metali ciężkich (Protocol on Heavy Metals, HMs) – podpisany w Aarhus, Dania, w 1998 r.; wszedł w życie 29 grudnia 2003 r.,
- 7) w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO) (Protocol on Persistent Organic Pollutants, POPs) – podpisany w Aarhus, Dania, w 1998 r.; wszedł w życie 23 października 2003 r.,
- 8) w sprawie przeciwdziałania zakwaszeniu, eutrofizacji i powstawaniu ozonu przyziemnego (Protocol to Abate Acidification, Eutrophication and Ground-level Ozone) – podpisany w Göteborgu, Szwecja, w 1999 r.; wszedł w życie 17 maja 2005 r.

Konwencja LRTAP - protokoły

Strony Konwencji w drodze konsensusu przyjęły:

- w 2009 r. poprawki do Protokołu w sprawie TZO (decyzje 2009/1, 2009/2, 2009/3),
- w 2012 r. poprawki do Protokołu z Göteborga (decyzje 2012/1, 2012/2) i do Protokołu w sprawie metali ciężkich (decyzje 2012/5, 2012/6).

Konwencja LRTAP - Protokół w sprawie przeciwdziałania zakwaszeniu, eutrofizacji i powstawaniu ozonu przyziemnego Protokół z Göteborga)

Protokół wszedł w życie 17.05.2005 r.

Unia Europejska przystąpiła do Protokołu w dniu 23.06.2003 r.

Cel

Kontrola i ograniczenie emisji siarki, tlenków azotu, amoniaku i lotnych związków organicznych, które powstają w wyniku działalności antropogenicznej i mogą powodować szkodliwe skutki dla zdrowia ludzkiego, naturalnych ekosystemów, materiałów i upraw ze względu na zakwaszenie, eutrofizację lub obecność ozonu w warstwie przyziemnej, jako efekt transgranicznego przenoszenia zanieczyszczeń na dalekie odległości.

Konwencja LRTAP - Protokół w sprawie przeciwdziałania zakwaszeniu, eutrofizacji i powstawaniu ozonu przyziemnego Protokół z Göteborga)

Najważniejsze zobowiązania

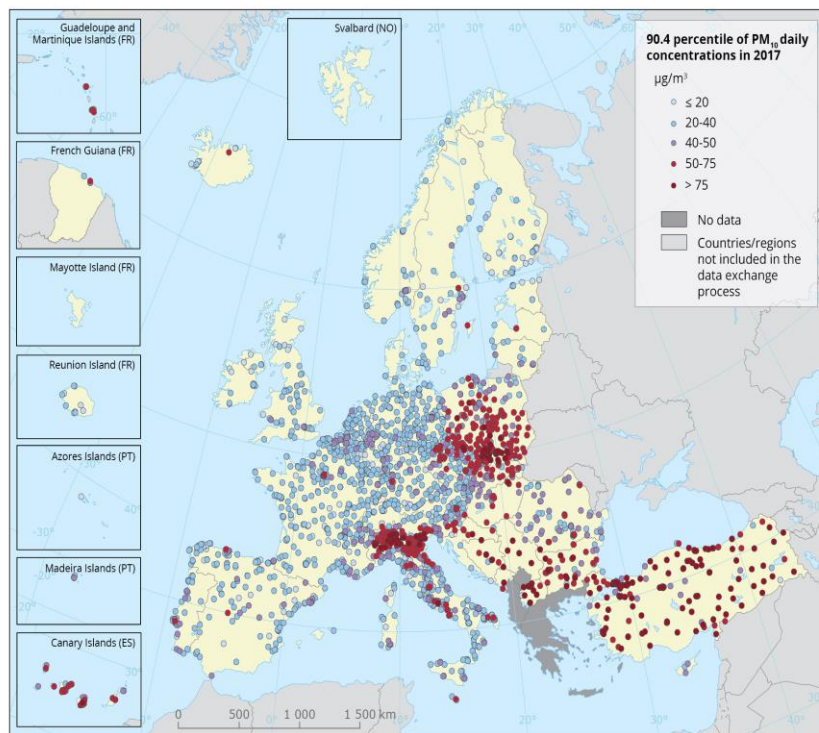
- I. ograniczenie emisji tlenków siarki i azotu, amoniaku i lotnych związków organicznych oraz kontrola tych emisji zgodnie z postanowieniami zawartymi w art. 3 ust. 1 i 2 oraz zał. II,
- II. stosowanie wartości dopuszczalnych, określonych w zał. IV, V i VI dla każdego nowego i istniejącego źródła stacjonarnego, zgodnie z harmonogramem określonym w zał. VII (art. 3 ust. 3 i 4),
- III. stosowanie wartości dopuszczalnych dla paliw oraz nowych źródeł ruchomych, wymienionych w zał. VIII, nie później niż w terminach określonych w zał. VII (art. 3 ust. 5),
- IV. stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do źródeł ruchomych oraz do każdego nowego i istniejącego źródła stacjonarnego (art. 3 ust. 6),
- V. wdrożenia, jako minimum, środków dotyczących amoniaku, określonych w zał. IX, oraz stosowanie najlepszych technik zapobiegania i ograniczenia emisji amoniaku (art. 3 ust. 8).

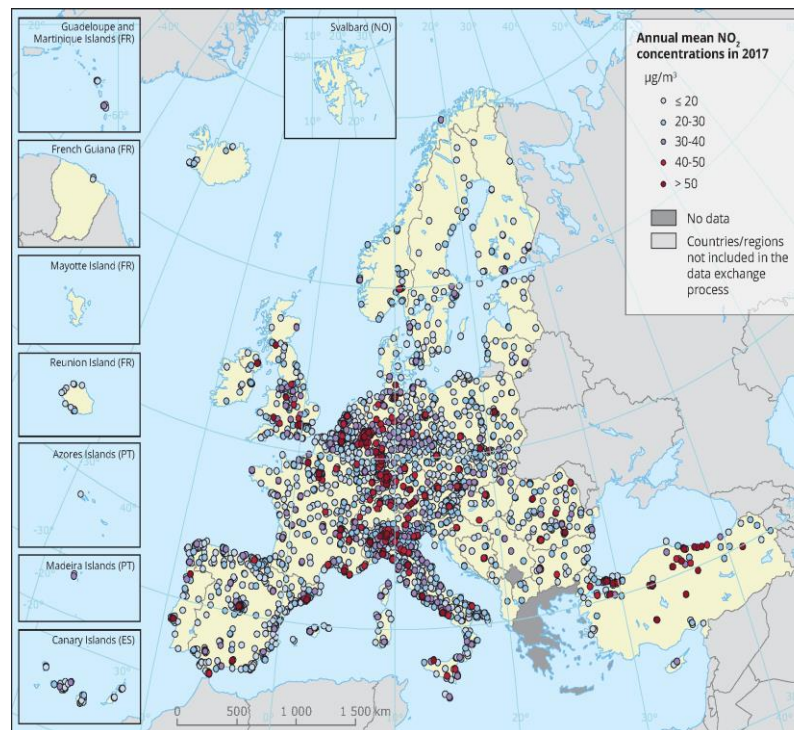

Zanieczyszczenie powietrza – problem europejski

Pył PM₁₀

NO₂

Przepisy UE z zakresu jakości powietrza

Jakość powietrza

- 1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3);
- 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L. 152 z 11.06.2008, str.1).

Emisje zanieczyszczeń

- 1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2010/75/WE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz. U. L 334/17 z 17.12.2010);
- 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (Dz.U. L 313 z 28.11.2015);
- 3) Dyrektywa Parlamentu i Rady 2016/2284/WE z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016)

Wymagania dyrektywy 2004/107/WE

- określono wartości docelowe dla stężeń:
 - ✓ arsenu,
 - ✓ kadmu,
 - ✓ niklu,
 - ✓ benzo(a)pirenu

w otaczającym powietrzu w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania tych substancji na zdrowie ludzkie i środowisko jako całość.

- Państwa Członkowskie sporządzają wykaz stref i aglomeracji z przekroczeniami wyznaczonych wartości docelowych oraz tych w których wartości te są w „normie”.

Wymagania dyrektywy CAFE

- Ocena jakości powietrza w odniesieniu do dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu, pyłu zawieszonego, ołowiu, benzenu i tlenku węgla;
- Wymogi dot. punktów pomiarowych;
- Poziomy dopuszczalne pyłu PM_{10} , $PM_{2,5}$, SO_2 , NO_2 , C_6H_6 , CO , Pb w powietrzu oraz poziomy docelowe i długoterminowe dla ozonu;
- Progi informowania i alarmowe odnoszące się do stężenia dwutlenku siarki i dwutlenku azotu w powietrzu;
- Plany ochrony powietrza;
- Plany działań krótkoterminowych.

Wymagania dyrektywy CAFE

Wprowadzono również dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}:

- Poziom docelowy / dopuszczalny pyłu PM_{2,5} (docelowy 25 µg/m³ - 2010 r./dopuszczalny 25 µg/m³ - 2015 r., 20 µg/m³ - 2020 r.)
- Pułap stężenia ekspozycji (standard jakości powietrza) – 20 µg/m³ - 2015 r.
- Krajowy cel redukcji narażenia (cel długoterminowy) - 18 µg/m³ – 2020 r.
- Wskaźnik średniego narażenia (wskaźnik średniego narażenia dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz aglomeracji oraz krajowy wskaźnik średniego narażenia wynoszący - 26,1 µg/m³ w 2012 r.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2010/75/WE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych

- Dopuszczalne wielkości emisji z różnych gałęzi gospodarki;
- Standardy emisyjne dla instalacji o mocy > 50MW;
- Wymóg posiadania pozwolenia na prowadzenie działalności;
- Podstawa do wydawania konkluzji dotyczących najlepszych dostępnych technik oraz dokumentów referencyjnych BREF dotyczących najlepszych dostępnych technik (w tym konkluzje dla intensywnego chowu drobiu i świń).

Wymagania dyrektywy MCP

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania

- Standardy emisyjne dla instalacji energetycznego spalania o nominalnej mocy cieplnej nie mniejszej niż 1 MW i mniejszej niż 50 MW;
- Ograniczenia dla emisji dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x) i pyłu;
- Wymóg posiadania pozwolenia na prowadzenie działalności lub zgłoszenia.

Wymagania dyrektywy NEC

Dyrektywa Parlamentu i Rady 2016/2284/WE z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE

- Krajowe zobowiązania w zakresie redukcji emisji SO_2 , NO_x , pyłu $\text{PM}_{2,5}$, niemetanowych lotnych związków organicznych oraz NH_3 ;
- Wymóg sporządzenia i aktualizowania co najmniej raz na 4 lata Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza;
- Prowadzenie monitoringu wpływu zanieczyszczenia powietrza na ekosystemy.

Krajowe zobowiązania w zakresie redukcji emisji substancji

Nazwa substancji	Zobowiązania w zakresie redukcji emisji substancji w porównaniu z 2005 r.	
	Każdy rok od 2020 r. do 2029 r.	Każdy rok od 2030 r.
dwutlenek siarki (SO ₂)	59%	70%
tlenek azotu (NO _x)	30%	39%
niemetanowe lotne związki organiczne (NMLZO)	25%	26%
amoniak (NH ₃)	1%	17%
pył drobny (PM _{2,5})	16%	58%

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ